

Friese kraamstal De Fiifhoeke steekt alle ervaring

‘Nieuw leven heeft me altijd geboeid, het is zo bijzonder hoe de natuur dat doet’

SIJBRANDABUREN – Met veel zorg, aandacht en liefde laten Janneke en Augustinus Hoekstra op hun veelzijdige paardenbedrijf Stalhouderij de Fiifhoeke jaarlijks zo’n vijftig merries van derden een veulen krijgen. In de meeste gevallen gaat het om Friezen, zoals de naam van de Friese kraamstal al doet vermoeden, maar ook andere rassen zijn van harte welkom. Samen met hun drie zonen dragen ze de tuigspport met Friezen in authentieke stijl een warm hart toe. Daarnaast verzorgt Augustinus stijlvolle uitvaarten en runt hij de website goedkopepaardendekens.nl. Dat alles doet hij naast een fulltime baan bij een bakker. Echtgenote Janneke werkt nog twee dagen per week als verpleegkundige in het ziekenhuis.

Bedrijfsgegevens

De Fiifhoeke
2 hectare grasland
Binnenrijhal 18 x 34 m.
20 individuele stallen aan huis
8 individuele stallen bij de rijhal
2 grote groepsstallen
Longeercirkel
Zandpaddock

door Jacquélien van Tartwijk

De familie heeft zich gevestigd in Sijbrandaburen, niet ver van Augustinus’ ouderlijk huis. Als je de straat van het typisch Friese dorpje inrijdt, het pittoreske kerkje voorbij, doemt al snel hun boerderij op. Nadat Augustinus samen met zijn vader het weekend ervoor op zondag nog op de wereldschaatskampioenen in Thialf met de arrenslee rondreed, volgden er in de twee dagen daarna heel mooie momen-

ten op stal. Er werden in no time vier prachtige veulens geboren. “In deze periode is er altijd iemand hier thuis. Omdat we graag met z’n allen naar Thialf wilden, was mijn zus hier een paar uur om op te passen”, vertelt Augustinus, die de Noorse kampioenen rond mocht rijden. Zijn vader Ruurd deed dat met Femke Kok en Jennings de Boo in de slee. “We kregen enorm veel leuke reacties en Femke had een prachtig filmpje op haar Facebook-pagina gezet.”

Veulentijd

In de stal bleef het die bewuste namiddag nog rustig, maar in de nacht die volgde, meldden zich twee veulens en de nacht erna ook. Janneke vertelt: “Eén merrie was al ruim een week overtijd. De ander hadden we wel in de peiling, maar het was nog niet de verwachting dat ze al ging veulenen. Het uier was nog nergens en de banden nog niet slap. Augustinus zag dat het zover was op de camera toen hij aan het werk was en belde me wakker. Ik ging er meteen naartoe. Het merrieveulen werd vlot geboren en deed het super. Maar bij het controleren van de biest was er nog heel weinig uier en er was bijna niets uit te krijgen. Zodoende ontstond ik biest uit de vriezer om dat het veulen te geven. Het veulen bakte er echter weinig

“De geboorte van een veulen en de zorg eromheen, daar kan ik echt van genieten”, vertelt Janneke Hoekstra van Stalhouderij de Fiifhoeke.

van, waarna ik de veearts belde. Zij gaf haar dik een halve liter biest via de sonde. Na een halfuurtje rust kwam het veulen weer in de benen. Uiteindelijk ging ze zelf bij de merrie drinken, waardoor het uier snel volschoot.”

Ondertussen zag Janneke dat verderop nog een merrie ging veulenen. “Ze beviel vlekkeloos van het veulen, maar de nageboorte knapte en schoot weer naar binnen. Dat kwam er ook niet vanzelf af en toen de dierenarts weer kwam om het andere veulen te sonderen, pelde ze de nageboorte eraf. Ook de baarmoeder werd preventief gespoeld. Dat ging gelukkig goed.” Augustinus vult aan: “Die eerste zorg is wel heel intensief, maar ook heel mooi. Vooral de kennismaking van moeder en veulen is prachtig.” Janneke vervolgt: “De geluidjes die ze dan maken als ze naar elkaar kijken. Het is zo bijzonder hoe de natuur dat doet. Als het uiteindelijk allemaal mag lukken, word je er heel gelukkig van als je dan de eigenaren mag bellen met goed nieuws. Ze komen dan vaak snel om te kijken en nemen regelmatig gebak of lekkers mee. Dat contact met eigenaren is ook super leuk.” De nacht erop meldden zich nog twee veulens, waaronder één bij een draagmoeder die vlot een Fries veulentje ter wereld bracht. Dat maakte een mooie week compleet.

Ringrijden

Evenals Augustinus kreeg Janneke het paardenvirus van huis uit mee. “Ik groeide op in Franeker en mijn ouders hadden ook Friese paarden.” Samen met haar vader Wijtze Bootsma, deed Janneke regelmatig mee aan het ringrijden, net als de ouders van Augustinus die hun zoon meenamen als groom. “Zo hebben we elkaar leren kennen en later is de klik ontstaan”, vertelt Janneke terwijl ze met een lieve glimlach naar ‘Augie’ kijkt. In de periode dat ze een relatie kregen,

formde Augustinus een maatschap met de huidige buurman Stoffel Papjes. “Stoffel kon deze boerderij op een gegeven moment kopen en heeft hem ons gegund.” In 2007 kocht het jonge stel op de huidige locatie eerst het woonhuis van de kop-rompboerderij aan. De boerderij werd helemaal gestript en opnieuw ingericht. Langzaam maar zeker konden ze er zo hun eigen plekje met paarden creëren. In de romp zijn twintig individuele stallen, waarvan de helft beschikbaar is voor de kraammerries. Daar is tegenwoordig ook ruimte voor de hoefsmid in opleiding: oudste zoon Jelte (18). Het volgende project was de ligboxenstal. “Deze was vrij overspand en zo konden we er onze binnenbak realiseren. We

hebben nu altijd de mogelijkheid om te trainen en onze kraamstammerries kunnen altijd de stal uit om hun benen te strekken. Anders gaan ze in de paddock of bij mooi weer in het land. Aan de voorkant van de stal en langs de rijhal zijn door de komst van de kraamstal ook nog extra stallen gevestigd, gevuld met vooral eigen paarden. Daar heeft ook good old Shetlander GPD Siepy haar plekje verworven. In de twee groepsstallen bevinden zich diverse veulens van vorig jaar.”

Maatschap ontbonden

Augustinus runde in de beginjaren samen met de buurman een trainings- en handelsstal met veel export. Maar tijdens de economische crisis, rond de jaren 2008-2009

Kraamcadeau mee naar huis

Als extraatje krijgen alle eigenaren een kraampakketje mee naar huis. Dat bestaat uit een goed gevulde emmer met onder andere beschuit en roze of blauwe muisjes, merriebrok, veulenmuesli, paardensnoepjes en een kraamcheque van voerleverancier Van Benthem Diervoeders in Vollenhove voor twee zakken merriebrokken en een zak veulenmuesli. “Van ons krijgen ze altijd een paars halster voor de merrie en een halstertje voor het veulen.”

Met veel zorg, aandacht en liefde laten Janneke en Augustinus Hoekstra op hun veelzijdige paardenbedrijf Stalhouderij de Fiifhoeke jaarlijks zo’n vijftig merries van derden een veulen krijgen. Op het bedrijf zijn daarvoor tien ruime boxen ingericht.

Janneke Hoekstra: “We hebben al veel meegemaakt en je leert iedere dag nog bij. We hebben veel mooie veulens geboren zien worden, waarvan we nog steeds feedback krijgen. Dat maakt het allemaal heel leuk.”

in geboorte van veulens

Naast zijn fulltime baan als bakker en het werk dat de kraamstal met zich meebrengt, rijdt Augustinus Hoekstra ook bijvoorbeeld huldigheden en uitvaarten met zijn Friese wedstrijdpaarden. Zo was hij onlangs aanwezig in het Thialf stadion om de Noorse wereldkampioenen allround schaatsen, Sander Eitrem en Ragne Wiklund rond te rijden in hun eronde.

werd gekozen om de maatschap te ontbinden. Ieder ging voor zich verder om de financiële risico's te beperken. "Dat is in goede harmonie gegaan en we zijn nog steeds goede burens en vrienden." Augustinus ging verder met de training en startte de webwinkel goedkopepaardendekens.nl, die ze nog steeds hebben. Maandelijks traint hij nog zo'n drie paarden voor anderen. Op stal krijgt Augustinus hulp van derden. Vanwege haar fysieke gesteldheid kan Janneke daarin niet zoveel betekenen.

Kraamstal

De kraamstal was eigenlijk het idee van Augustinus, vertelt Janneke. "In 2021 overleed mijn vader en daar had ik veel verdriet van. Het eerste waar ik weer een klein beetje blij van werd, was de geboorte van een veulen bij mijn eerste eigen fokmerrie. Daar kon ik van genieten. Ook de zorg eromheen vond ik mooi. Ik ben lange tijd kraamverpleegkundige geweest en er zijn best veel overeenkomsten tussen de geboorte van een baby en een veulen." Augustinus vult aan: "Door omstandigheden stonden hier toen ook twee paarden van anderen die een veulen kregen en zo zei ik: 'Misschien is dat wat.'" Langzaam maar zeker kreeg het idee van een kraamstal vorm.

Bij het maken van een website kwam naar voren waarom Janneke dit graag wilde. "Een bevalling op zich vond ik als klein meisje al heel bijzonder. Als er thuis lammetjes of een veulen werd geboren, moesten ze me roepen. Dat nieuwe leven heeft me altijd geboeid." Al snel bleek dat er wel degelijk vraag was naar een stal om merries te laten veulen waar veel ervaring voorhanden was. "Ik kreeg merries van iemand die arts is en nachtdiensten draait, iemand die zelf zwanger was, iemand die zijn been had gebroken, een stewardess, een vrachtwagenchauffeur of van mensen die onzeker zijn. Je leert zodoende heel veel mensen kennen, deelt emoti-

onele momenten en bouwt leuke contacten op."

Thuis volgen

Om het allemaal geschikt te maken als de kraamstal werden tien ruime boxen voorzien van een camera. "Dan kunnen eigenaren thuis ook meekijken via hun telefoon. Dat vinden de meeste mensen heel erg leuk. Ze mogen zien wat ik doe, ik heb niets te verbergen en we gaan respectvol met de dieren om. Ze komen iedere dag buiten en krijgen elke dag een schone stal. Ik doe erg mijn best en gebruik al mijn kennis en kunde. Daarnaast heb ik EquiLife dierenartsen achter me staan, maar ik beslis natuurlijk niet over leven en dood." Gelukkig gaat het uiteindelijk meestal goed. Met EquiLife is er ook een regeling dat zij de dag na de geboorte langskomen om een gezondheidscheck te doen bij de merrie en het veulen. Ook wordt dan bloed afgenomen bij het veulen om te kijken of er voldoende antistoffen aanwezig zijn. "Dat is heel fijn en zo weet je zeker dat het veulen een goede start heeft. Vrijwel alle eigenaren maken gebruik van deze service. Daarnaast temperaturen we de merrie en veulen elke ochtend en avond en ontsmetten de navel twee keer per dag tot ze weggaan."

Zenders

Naast een camera wordt er gewerkt met de Sigloo geboortemelder waarvan er acht zenders aanwezig zijn die worden ingezet door de dierenarts zodra de bevalling nadert. "Dat is bijna honderd procent betrouwbaar. Daarnaast kijk je natuurlijk naar het paard zelf." Zoon Ytzen heeft veel op met de fokkerij. "Als een merrie moet veulen, is hij er als eerste bij om me te helpen", aldus Janneke, die alle jongens overigens kan roepen om te helpen, naast haar man en schoonvader als er iets een keer mocht haperen. Voor dat geval staat er ook altijd een kraamkoffer klaar met daarin allerlei benodigdheden.

Het eerste jaar telde vijftien kraammerries. "Daar waren we al heel content mee want je begint een nieuw concept. Het zijn vaak Friezen of een draagmerrie van een Fries veulen, maar steeds vaker melden zich ook andere rassen, zoals een trekpaard, een Haflinger, harddravers en KWPN'ers. Je ziet wel verschil tussen de rassen, bijvoorbeeld in de levendigheid van de veulens net na de geboorte." Janneke werkt op maandag en woensdag overdag als verpleegkundige, als Augustinus vrij is van de bakkerij waar hij vier nachten werkt. "Zo is er altijd iemand aanwezig, want met al die veulens heb je wel een half jaar huisarrest." Daarnaast traint Augustinus de paarden, verzorgt zijn webwinkel en rijdt naast de huldigheden ook nog eens uitvaarten, veelal samen met zijn vader. Daarvoor zijn er zeven verschillende rouwkoetsen beschikbaar. "Vorig jaar heb ik 38 uitvaarten gereden", vertelt hij.

Tuigsport als familiehoobby

In de Friese tuigsport zijn routinier Augustinus en zijn drie zonen Jelte (18), Ytzen (17) en Kjeld (11) erg actief. "Ze vinden het allemaal prachtig." Vorig jaar in Norg werd Jelte met het vierspan nog nationaal kampioen in tuig. Dit met Stal Okkema's Cees (v. Tsjalke), Wesley (v. Fonger), Nero (v. Ulbrån 502) en Markys (v. Teus) én dubbelspan kampioen met Stal Okkema's Nero en Markys voor de sjees. "Hij krijgt optimaal de kans bij Anne Okkema voor wie hij paarden mag uitbrengen. Dat is fantastisch, maar hij doet er ook veel voor, want het succes komt je echt niet aanwaaien", weet moeder Janneke. Op de KFPS Hengstenkeuring veroverde Ytzen Hoekstra de indoorcompetitie-titel bij de young riders met de eigen GPD Aron (v. Jouwe 485). "We hebben zes sportpaarden, die we ook gebruiken voor de huldigheden en uitvaarten. Mijn vader heeft daarnaast ook nog een span." Jongste zoon Kjeld deed in januari met het Hynder fan Harich nog mee met de Shetlander GPD Siepy voor de minisjees. "Dit was voor Kjeld zijn laatste show met GPD Siepy. Kjeld wordt te groot en rijdt inmiddels met één van onze fokmerries, de Omer-dochter GPD Richtsje."

Janneke is helemaal weg van de Friese cultuur. "Het Fries kostuum is mijn grote hobby. De naaister die twintig jaar geleden mijn eerste jurk - m'n trouwjurk - maakte, is nu bezig met mijn zesde jurk. Dat vind ik fantastisch."

De kraammerries worden meestal een maand voor de uitgerekende veulendatum gebracht. "Dan kan de merrie even wennen en de biest zich aanpassen aan de omgeving." Voor ze aankomen wordt iedere stal ontsmet. "Dan komen ze in een vrij steriele omgeving terecht en is het risico op besmettingen zo klein mogelijk." Merrie en veulen gaan meestal zo'n drie à vier dagen na de bevalling, als alles goed is, weer naar huis. "Dan kunnen de eigenaren thuis met hun eigen dierenarts verder met het fokkerijtraject." Zelf hebben ze drie Friese fokmerries die alle drie het sterpredicaat voeren en twee driejarigen die dit jaar naar de keuring gaan. "Als zij ster worden, willen we ze ook voor de fokkerij inzetten, want we willen wel kwaliteit fokken. Het is erg leuk om met je eigen gefokte merries verder te fokken."

Iedere dag bijleren

Tot dusverre is Janneke blij en trots over hoe de kraamstal zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. "We hebben al veel meegemaakt en je leert iedere dag nog bij. We

hebben veel mooie veulens geboren zien worden, waarvan we nog steeds feedback krijgen. Dat maakt het allemaal heel leuk", aldus Janneke, die hoopt om dit samen met haar man en kinderen zo nog een heel tijdje op deze schaal voort te mogen blijven zetten.

Alle eigenaren krijgen een kraamcadeau mee naar huis als ze hun merrie en veulen ophalen.

Met het vierspan bestaande uit Stal Okkema's Cees (v. Tsjalke), Wesley (v. Fonger), Nero (v. Ulbrån 502) en Markys (v. Teus) werd Jelte Hoekstra vorig jaar nationaal kampioen. FOTO JOHANNA FABER